

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

VN/6909/2026

Hyvinvointiala Hali ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta.

1. Lausuntonne ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen keston muuttamisesta harkinnanvaraiseksi ja keston jatkamisen edellytyksistä (88 §:n 1 momentin 1 kohta ja 89 §:n 1 momentti)

Hyvinvointiala Hali ry pitää pääosin kannatettavana tavoitetta lisätä työvoimaviranomaisten harkintavaltaa ja yksinkertaistaa palkkatukijärjestelmää. Harkintavallan lisäämisessä on kuitenkin yhdenvertaisuusriskejä. Jos palkkatuen kesto ei enää perustu selkeisiin sääntöihin, voivat alueelliset erot lisääntyä.

Pidämme myönteisenä, että ammatillisen osaamisen parantamiseen myönnettävän palkkatuen enimmäiskesto nostetaan 12 kuukauteen. Muutos mahdollistaa nykyistä paremman työtehtävään perehdyttämisen ja osaamisen kehittämisen erityisesti sosiaali-, terveys- ja hoiva-alalla, jossa työn oppiminen tapahtuu usein käytännön työssä ja osaamisen kehittyminen edellyttää pidempää työjaksoa.

Hali kuitenkin korostaa, että harkinnanvaraisuuden lisääntyminen ei saa johtaa merkittäviin alueellisiin eroihin palkkatuen myöntämisessä tai tukijaksojen pituudessa. Työllisyysalueiden väliset erot voivat heikentää työnantajien ennakoitavuutta ja yhdenvertaista kohtelua. Työvoimaviranomaisille tulisi laatia valtakunnalliset soveltamisohjeet, joilla varmistetaan yhdenmukaiset käytännöt.

Pidämme perusteltuna myös mahdollisuutta jatkaa palkkatukea tilanteissa, joissa pitkään työttömänä ollut henkilö työllistyy määräaikaisen työsuhteen jälkeen toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Tämä kannustaa työnantajia tarjoamaan pysyviä työsuhteita ja tukee aidosti avoimille työmarkkinoille siirtymistä.

Jatkumahdollisuuden ehtojen tulisi kuitenkin olla mahdollisimman selkeitä ja hallinnollisesti kevyitä sekä työnantajan ennakoitavissa jo ensimmäistä palkkatukihakemusta tehtäessä.

2. Palkkatuen myöntämisen edellytykset:

a. Työttömyyden pitkittymisen todennäköisyyden arvioimisesta luopuminen (nykyisessä 82 §:n 2 momentissa: "Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.")

Hali kannattaa muutosta. Nykyinen vaatimus arvioida alle 12 kuukautta työttömänä olleen henkilön työttömyyden mahdollista pitkittymistä on hallinnollisesti raskas sekä osin päällekkäinen muun tarkoituksenmukaisuusharkinnan kanssa. Arvioinnin poistaminen yksinkertaistaa järjestelmää ja nopeuttaa päätöksentekoa ilman, että palkkatuen kohdentumisen tarkoituksenmukaisuus merkittävästi heikkenisi.

Pidämme tärkeänä, että palkkatuen myöntämisen keskeisenä perusteena säilyy arvio siitä, että palkkatuettu työ parantaa työnhakijan osaamista ja mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

b. nykyinen ryhmä "ei ole ollut ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" muutettaisiin muotoon "ei ole ollut vakinaisessa ansiotyössä kuuden edellisen kuukauden aikana" (82 §:n 1 momentin 5 kohta).

Hali kannattaa ehdotusta. Muutos vähentää kannustinloukkuja ja tukee työttömien mahdollisuuksia vastaanottaa lyhytaikaisia, osa-aikaisia tai keikkaluonteisia töitä ilman riskiä menettää myöhempi mahdollisuus palkkatuettuun työllistymiseen. Luonnosesitys sisältää kuitenkin lauseen **"Vakinaisena ansiotyönä pidettäisiin ainakin toistaiseksi voimassa olevaa työsuhdetta sekä kuuden kuukauden tarkastelujaksoon suhteutettuna pitkää määräaikaista työsuhdetta"**, tämä voi harkinnanvaraisuuden takia lisätä työnhakijan eriarvoisuutta ja tuoda työnantajalle ennakoimattomuutta. Myös yksittäiset kertaluonteiset työjaksot voivat muodostaa vakinaisena pidettävää työllistymistä, jos niin sanotut keikat toistuvat usein samoissa tehtävissä tai samalla työnantajalla.

Muutos on erityisen perusteltu sosiaali-, terveys- ja hoiva-alalla, jossa työmarkkinoille kiinnittyminen tapahtuu usein vaihteittain sijaisuuksien, määräaikaisten työsuhteiden ja keikkatyön kautta.

Samalla Hali pitää tärkeänä, että "vakinaisen ansiotyön" tulkinta täsmennetään valtakunnallisesti riittävän selkeästi, jotta tulkintakäytännöt eivät eriydy työllisyysalueittain.

c. muun samoihin palkkakustannuksiin myönnetyn tuen huomioiminen (84 §:n 1 mom. 6 kohta)

Hali suhtautuu ehdotukseen kriittisesti. Ehdotuksen mukaan palkkatukea ei voitaisi lainkaan myöntää, jos samoihin palkkakustannuksiin on aiemmin myönnetty muuta julkista tukea. Tämä voi yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä, mutta voi samalla vähentää työnantajien mahdollisuuksia hyödyntää tarkoituksenmukaisia tukikokonaisuuksia.

Erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille sekä työvoimapulasta kärsiville palvelualoille voi syntyä tilanteita, joissa useiden tukimuotojen yhteensovittaminen olisi tarkoituksenmukaista työllistymisen mahdollistamiseksi.

Hali katsoo, että nykyinen tukien yhteensovittamiseen perustuva menettely turvaa paremmin työllistämisen edellytyksiä kuin ehdoton kieltä. Mikäli ehdotus kuitenkin etenee, sen vaikutuksia yritysten rekrytointihalukkuuteen tulee seurata tarkasti.

3. Lausuntonne säädösteknisistä muutoksista

Hali pitää säädösteknisiä selkeytyksiä pääosin onnistuneina. Palkkatuen myöntämistä, kestoja ja määrän soveltamista koskevien säännösten kokoaminen nykyistä johdonmukaisemmiksi ja selkeämmiksi kokonaisuuksiksi parantaa sääntelyn ymmärrettävyyttä sekä työnantajien että työvoimaviranomaisten näkökulmasta. Työvoimaviranomaisen harkintavallan lisääntyessä on kuitenkin tärkeää varmistaa, että päätöksenteko perustuu valtakunnallisiin ja yhdenmukaisiin kriteereihin.

Pidämme hyvänä myös sitä, että sääntelyä yhdenmukaistetaan vastaamaan vakiintuneita käytäntöjä.

4. Lausuntonne vaikutusten arvioinnista

Hali pitää vaikutusarvioita osin puutteellisinä työnantajavaikutusten näkökulmasta.

Esityksessä tunnistetaan palkkatuen mahdolliset positiiviset työllisyysvaikutukset yrityssektorilla, mutta arvioissa jää vähälle huomiolle työvoimapulasta kärsivien alojen näkökulma. Sosiaali-, terveys- ja hoiva-alalla palkkatuettu työ voi toimia merkittävänä väylänä alanvaihtajien, maahanmuuttajien ja pitkään työelämän ulkopuolella olleiden henkilöiden pysyvään työllistymiseen.

Alueellisen harkintavallan lisääntymiseen liittyviä yhdenvertaisuus- ja ennakoitavuusriskejä tulisi myös arvioida nykyistä perusteellisemmin.

Hali pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia ja vaikuttavuutta seurataan erityisesti:

- Yrityksiin kohdentuvan palkkatuen määrän osalta
- Palkkatuella työllistettyjen siirtymisen osalta avoimille työmarkkinoille
- Työllisyysalueiden välisten käytäntöerojen osalta sekä
- Työvoimapula-aloille kohdistuvien vaikutusten osalta.

5. Lausuntonne starttirahaa koskevasta ehdotuksesta

Hali kannattaa ehdotettua muutosta. Starttirahaan liittyvän tulkinnanvaraisuuden poistaminen ja ansaintaperusteisen tarkastelun kirjaaminen lakiin lisää sääntelyn ennakoitavuutta ja yhdenmukaisuutta eri työvoimaviranomaisten välillä.

Selkeä sääntely parantaa yrittäjyyttä harkitsevien henkilöiden oikeusvarmuutta sekä vähentää alueellisten tulkintaerojen riskiä.

6. Muuta lausuttavaa

Hali pitää esityksen yleisiä tavoitteita kannatettavina. Palkkatuen sääntelyä on perusteltua yksinkertaistaa.

Samalla korostamme, että palkkatuen tulee jatkossakin toimia tehokkaana työvoiman saatavuutta tukevana välineenä erityisesti yksityisellä palvelusektorilla. Sosiaali-, terveys- ja hoiva-alalla työvoiman saatavuus on keskeinen palvelujen saatavuuteen ja hoivan jatkuvuuteen vaikuttava tekijä.

Työllisyysalueiden lisääntynyt harkintavalta ei saa johtaa merkittäviin eroihin yritysten toimintaympäristössä tai palkkatuen saatavuudessa. Tämän vuoksi valtakunnallinen ohjaus, seuranta ja käytäntöjen yhtenäistäminen ovat uudistuksen onnistumisen kannalta välttämättömiä.

Hali katsoo, että esityksen yritysvaikutukset ovat kokonaisuutena pääosin myönteisiä. Palkkatuen kohderyhmän laajentaminen, työttömyyden pitkittymisen arvioinnista luopuminen sekä mahdollisuus nykyistä pidempiin palkkatukijaksoihin voivat lisätä yritysten halukkuutta rekrytoida työttömiä työnhakijoita erityisesti työvoimapulasta kärsivillä aloilla. Sosiaali-, terveys- ja hoiva-alalla palkkatuki toimii usein tärkeänä väylänä työelämään siirtymisessä, ammatinvaihtajien rekrytoinnissa sekä maahanmuuttajien työllistymisessä.

Pidämme erityisen myönteisenä sitä, että lyhytaikaiset tai satunnaiset työsuhteet eivät jatkossa estäisi palkkatuen saamista samalla tavalla kuin nykyisin. Tämä tukee työn vastaanottamista ja vähentää kannustinloukkua aloilla, joilla työmarkkinoille kiinnittyminen tapahtuu usein sijaisuuksien, määräaikaisten työsuhteiden ja keikkatyön kautta.

Samalla tunnistamme esityksessä yritysten näkökulmasta myös riskejä. Merkittävin niistä liittyy ehdotukseen, jonka mukaan palkkatukea ei enää voitaisi myöntää tilanteissa, joissa samoihin palkkakustannuksiin on myönnetty muuta julkista tukea. Muutos voi vähentää erityisesti pk-yritysten mahdollisuuksia hyödyntää tarkoituksenmukaisia tukikokonaisuuksia rekrytoinneissaan ja siten heikentää joidenkin työnhakijaryhmien työllistymismahdollisuuksia.

Lisäksi Hali pitää tärkeänä, että työvoimaviranomaisten harkintavallan lisääntyminen ei johda merkittäviin alueellisiin eroihin palkkatuen kestossa tai myöntämiskäytännöissä. Yritysten toimintaympäristön ennakoitavuuden ja tasapuolisten kilpailuedellytysten kannalta on olennaista, että työllisyysalueiden väliset käytännöt pysyvät mahdollisimman yhdenmukaisina.

Kunnioittavasti,

Sanna Aunesluoma
toimitusjohtaja
Hyvinvointiala Hali ry

Lisätiedot:

Heli Peltola
johtava asiantuntija
heli.peltola@hyvinvointiala.fi

044 726 2801